

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12CoCsp/46/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123204410
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8123204410.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochtu a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Romana Lajoša v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. XX, XXX XX D., právne zastúpený: JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom ul. Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanému: E. F. C., G., H. XXXX/XXX, XXX XX D., I.: XX XXX XXX, právne zastúpený: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 47 234 679, o primerané finančné zadostučinenie 2.400,- Eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 8Csp/46/2023-97 z 28.09.2023 takto

rozhodol:

- Potvrdzuje rozsudok v napadnutom I. vyhovujúcom výroku.
- Mení rozsudok v napadnutom III. výroku o trovách konania tak, že žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnom skončení veci.
- Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. V záhlaví tohto rozhodnutia identifikovaným rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku I. priznal žalobcovi proti žalovanému titulom primeraného finančného zadostučinenia sumu vo výške 400,-Eur; vo výroku II. žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a vo výroku III. o trovách konania rozhodol tak, že ich plnou náhradou zaviazal žalovaného.

2. Po citovaní ust. § 1 ods. 1, § 3 ods. 3, ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z., § 255 ods. 2, § 262 ods. 1, ods. 2 CSP svoje rozhodnutie vecne dôvodil tým, že žalobca sa podanou žalobou na žalovanom domáhal zaplata sumy 2.400,-Eur titulom primeraného finančného zadostučinenia, opierajúc svoj nárok o tvrdenie, že v spore vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20Csp/74/2022 bol ako žalobca v postavení spotrebiteľa úspešný, pretože súd rozsudok z 11.11.2022, ktorý nadobudol právoplatnosť 29.12.2022 určil úver z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXX J. XX.XX.XXXX uzavretej medzi stranami sporu za bezúročný a bezpoplatkov s tým, že súčasne určil až sedem neprijateľných zmluvných podmienok z tejto úverovej zmluvy, kde vykonaným dokazovaním mal preukázané vyššie uvedené tvrdenie žalobcu, a teda, že v označenom základe konaní súd svojim právoplatným rozsudkom určil, že úver poskytnutý na základe Úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXX J. K. XX.XX.XXXX je bezúročný a bez poplatkov a tiež určil, že zmluvná podmienka uvedená v Úverových zmluvných podmienkach spoločnosti E. F. C., G. k Úverovej zmluve č. XXXXXXXXXX, J. K. XX.XX.XXXX, a to v § 3 Hlavy 5. Podmienky splácania úveru, v znení: „Klient je povinný ako variabilný symbol uvádzať číslo ÚZ, prípadne iný variabilný symbol písomne oznámený spoločnosťou. Neuvedenie správneho variabilného symbolu na poštových poukážkach alebo na príkaze na úhradu je považované ako neuhradenie splátky úveru so všetkými s

tým spojenými právnymi následkami.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Súd rovnako určil, že zmluvná podmienka uvedená v Úverových zmluvných podmienkach spoločnosti E. F. C., G. L. M. J. N. XXXXXXXXXXXX, J. K. XX.XX.XXXX, a to v § 8 Hlavy 5. Podmienky splácania úveru, v znení: „Zmluvné strany sa dohodli, že spoločnosť nie je viazaná tým, na aký účel klient platbu spoločnosti určí, spoločnosť je oprávnená započítať platbu klienta na pohľadávky spoločnosti v tomto poradí: záväzky klienta voči spoločnosti, ktoré vznikli z iného titulu ako z ÚZ, na zmluvné pokuty, na príslušenstvo úveru vrátane sankčného úroku, na vrátenie úveru, na ostatné pohľadávky z ÚZ. Platba sa započíta v uvedenom poradí vždy na pohľadávku najskôr splatnú. Spoločnosť je oprávnená použiť platbu klienta na úhradu svojich pohľadávok a v inom, ako vyššie uvedenom poradí.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Okrem uvedeného súd určil, že zmluvná podmienka uvedená v Úverových zmluvných podmienkach spoločnosti E. F. C., G. L. M. J. N. XXXXXXXXXXXX, J. K. XX.XX.XXXX, a to v § 1 Hlavy 8. Zmluva o poskytnutí revolvingového úveru I., v znení: „Zmluvné strany, klient a spoločnosť, sa popri ÚZ dohodli aj na uzatvorení zmluvy o poskytnutí revolvingového úveru, čiže Zmluvy o RÚ I. Na základe takto uzatvorenej zmluvy o RÚ I. vzniká klientovi právo na poskytnutie revolvingového úveru (ďalej len RÚ I.) a spoločnosti povinnosť RÚ I. za dohodnutých podmienok poskytnúť klientovi. Klient je oprávnený čerpať RÚ I. opakovane, prostredníctvom Úverovej karty (ďalej len ÚK) za podmienok stanovených v týchto ÚP a to vždy maximálne vo výške nevyčerpaného zostatku dohodnutého úverového rámca RÚ I.. Spoločnosť a klient si dohodli úverový rámec RÚ I. vo výške 15.000,- Sk. Klient sa uzatvorením tejto zmluvy o RÚ I. zaväzuje poskytnutý RÚ I. spoločnosti vrátiť a zaplatiť za jej poskytnutie RÚ I. úroky.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Úverových zmluvných podmienkach spoločnosti E. F. C., G. L. M. J. N. XXXXXXXXXXXX, J. K. XX.XX.XXXX, a to v § 2 Hlavy 12. Vernostné identifikačné číslo, v znení: „V priebehu trvania tohto záväzkového vzťahu môže spoločnosť za osobitných výhodných podmienok, oproti iným klientom bez VIČ ponúknuť klientovi úverové produkty alebo iné produkty a služby, poskytované klientom, a to na základe zmlúv uzatvorených v jednotlivých prípadoch medzi spoločnosťou a klientom. Uvedený súhlas klienta v citovanom rozsahu sa rovnako vzťahuje aj na oslovovanie klienta spoločnosťou telefonicky, prostredníctvom GSM technológií a internetu. Klient sa zároveň zaväzuje, že akékoľvek zmeny týkajúce sa jeho účastníckych telefónnych staníc v pevnej alebo mobilnej sieti vždy bezodkladne oznámi spoločnosti.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Súd ďalej určil, že zmluvná podmienka uvedená v Úverových zmluvných podmienkach spoločnosti E. F. C., G. L. M. J. N. XXXXXXXXXXXX, J. K. XX.XX.XXXX, a to v § 4 Hlavy 12. Vernostné identifikačné číslo, v znení: „Za trvania záväzkového vzťahu je spoločnosť oprávnená používať a spracovávať osobné údaje klienta v rozsahu a za podmienok tak, ako je uvedené v hlave 14. § 8 týchto ÚP. Vzhľadom na to, podpisom na tejto zmluve klient zároveň dáva súhlas na takéto použitie a spracovanie jeho osobných údajov za trvania záväzkového vzťahu z právneho dôvodu VIČ. Klient zároveň súhlasí, aby jeho telefonický rozhovor so spoločnosťou podľa § 2 tohoto ustanovenia bol spoločnosťou nahratý a zaznamenaný, a to za účelom ochrany práv spoločnosti. Spoločnosť bude nahratý záznam telefonického rozhovoru uchovávať po dobu platnosti dohody o VIČ, po uplynutí tejto doby bude možné obsah využiť len za účelom použitia predmetného záznamu v správnom, v súdnom a rozhodcovskom konaní. Klient súhlasí s tým, aby jeho osobné údaje, ktoré poskytol spoločnosti a ktoré sú obsiahnuté na zázname telefonického rozhovoru, budú spoločnosťou uchované po dobu a za účelom uchovania záznamu.“ a zmluvná podmienka uvedená v Úverových zmluvných podmienkach spoločnosti E. F. C., G. L. M. J. N. XXXXXXXXXXXX, J. K. XX.XX.XXXX, a to v § 1 Hlavy 14. Záverečné ustanovenia, v znení: „Klient je taktiež povinný spoločnosti bez zbytočného odkladu písomne oznamovať akékoľvek skutočnosti, ktoré by mohli ohroziť jeho schopnosť plniť záväzky z ÚZ, prípadne zo Zmluvy o RÚ I. či Zmluvy o RÚ II. riadne a včas. Klient je najmä povinný vždy bez zbytočného odkladu písomne oznámiť spoločnosti zmenu svojho zamestnávateľa či ukončenie pracovného pomeru. Pokiaľ tak neurobí do 15 dní od vzniku zmeny, je spoločnosť oprávnená požadovať úhradu zmluvnej pokuty vo výške 500,- Sk.“, sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Vo výroku VIII. súd určil, že zmluvná podmienka uvedená v Úverových zmluvných podmienkach spoločnosti E. F. C., G. L. M. J. N. XXXXXXXXXXXX, J. K. XX.XX.XXXX, a to v § 6 Hlavy 14. Záverečné ustanovenia, v znení: „Klient vyhlasuje, že predlžuje premlčaciu dobu všetkých práv, ktoré vznikli spoločnosti s uzatvorením ÚZ, ÚP, Zmluvy o RÚ I., Zmluvy o RÚ II., najmä právo na vrátenie úveru alebo RÚ I., RÚ II., právo na úhradu príslušenstva a zmluvných pokút prípadne práva, ktoré jej vznikli v dôsledku skončenia záväzkového vzťahu z tejto ÚZ, Zmluvy o RÚ I. alebo RÚ II., a to na dobu 10-tich rokov odo dňa, kedy premlčacia lehota začala po prvý raz plynúť.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadostučinenia v zmysle citovaného zákonného ustanovenia je teda porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa alebo podľa osobitných predpisov, ktorými sú predpisy na ochranu spotrebiteľa. Podľa názoru súdu

uvedený nárok je teda daný, ak dodávateľ porušil osobitnú právnu úpravu predstavujúcu normy na ochranu spotrebiteľov, ktorými sú osobitná úprava spotrebiteľských zmlúv v § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka, zákon o spotrebiteľských úveroch, o finančných službách na diaľku a podobne. Účelom týchto právnych noriem je zvýšená ochrana spotrebiteľa ako slabšieho účastníka zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou a citované zákonné ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má postihnúť nečestného dodávateľa, ktorý tieto osobitné právne normy nerešpektuje. V tejto súvislosti súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.09.2016 v ktorom tento uviedol, že v súvislosti s ustanovením § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia alebo povinnosti, napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Podmienka úspešného uplatnenia práva spotrebiteľa namietat' v konaní pred súdom porušenie práva alebo povinnosti (§ 3 ods. 5 veta tretia zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších zmien a doplnení a osobitnými predpismi), je splnená aj vtedy, keď súd v inom konaní konštatoval toto porušenie pri rozhodovaní o predbežnej otázke (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. mája 2022, sp. zn. 3Cdo/31/2020). V prejednávanej veci je zrejmé, že žalobca úspešne uplatnil porušenie svojho práva ustanoveného osobitným predpisom v konaní vedenom pod sp.zn. 20Csp/74/2022, v dôsledku čoho bol úver určený za bezúročný a bez poplatkov a zároveň boli vyhlásené niektoré zmluvné podmienky týkajúce sa predmetného úveru za neprijateľné. Súd mal teda za to, že pokiaľ bol spotrebiteľ úspešný v predchádzajúcom spore pri uplatnení porušenia jeho práva ako spotrebiteľa, základ nároku je daný. Pokiaľ ide o samotnú výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určení súd vychádzal z toho, že finančné zadosťučinenie má sankčnú povahu a jeho účelom je odradiť nečestného dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov. Finančné zadosťučinenie je potrebné nevnímať ako kompenzáciu, ale ako poskytnutú satisfakciu spotrebiteľovi a tiež ako odmenu pre žalobcu ako spotrebiteľa, ktorý privodil vyhlásenie rozsudku, ktorým sa sledujú rovnaké účinky ako opatrenia orgánov dohľadu, ktorých sankcie by boli neporovnateľne prísnejšie. Na druhej strane však nemôže predstavovať neprímerané obohacovanie spotrebiteľov. Pri rozhodovaní o nároku na finančné zadosťučinenie je potrebné tiež prihliadať na okolnosti prípadu, konkrétne zo závažnosti porušenia práva či povinnosti voči spotrebiteľovi, intenzitu trvania a rozsahu nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán protiprávnemu konaniu. Vzhľadom na vyššie uvedené a vymedzené kritéria mal za to, že suma vo výške 400,-Eur splní všetky funkcie primeraného finančného zadosťučinenia (keďže morálnym zadosťučinením bola aj rozsudok sp.zn. 20Csp/74/2022 a je ním aj odôvodnenie tohto rozsudku) a teda, že bude mať dostatočný satisfakčný charakter pre žalobcu, dostatočný sankčný charakter voči žalovanému v zmysle individuálnej, ale aj generálnej prevencie, a zároveň bude odmenou pre žalobcu, že sa nekalému konaniu žalovaného nepodrobil, ale napriek nepochybne svojej slabšej ekonomickej a právnej situácii, akú si mohol zabezpečiť žalovaný, sa pustil do sporu s ním. Za určenie každej neprijateľnej zmluvnej podmienky súd priznal žalobcovi PFZ vo výške 50,- Eur, t.j. spolu 350,- Eur (7 x 50,- Eur) a za určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru taktiež 50,- Eur.

3. Označený rozsudok včas podaným odvolaním napadol žalovaný, poukazujúc na odvolacie dôvody uvedené v ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP (nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci). Odvolateľ na prvom mieste s poukazom na znenie § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. poukázal na to, že predpokladom pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia je skutočnosť, že spotrebiteľ sám vyvíja iniciatívu zabezpečiť si súdnym rozhodnutím ochranu svojich práv s tým, že predmetom základného konania bolo výlučne určenie 14 rokov ukončenej úverovej zmluvy za bezúročnú a bezpoplatkovú a vyhlásenie neprijateľných zmluvných podmienok, čo samo o sebe poukazuje na zmysel a účel podanej žaloby. Okrem toho má za to, že nepostačuje pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia len porušenie zákona o ochrane spotrebiteľa, ale aj porušenie práv a povinností ustanovených inými predpismi. Žalobca tu neuviedol, ako mal odvolateľ poškodiť jeho práva alebo povinnosti ako spotrebiteľa. Ďalej odvolateľ poukazuje na nevyhnutnosť primeranosti priznaného primeraného finančného zadosťučinenia vo vzťahu ku porušenej povinnosti v interakcii so skutočnosťou, že spotrebiteľovi v súdnej veci žiadna škoda nevznikla ani nehrozila, ak ide o zmluvu o úvere ukončenú pred 14 rokmi, ktorá bola vyhlásená za bezúročnú a bezpoplatkovú. Výklad ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. v prípade priznania primeraného finančného zadosťučinenia podľa odvolateľa v tomto prípade nie je správne aplikovaný. Podľa odvolateľa samotné primerané finančné zadosťučinenie nemôže ani slúžiť na obohacovanie spotrebiteľa, resp. kompenzáciu jeho majetkovej

škody s tým, že s poukazom na potrebu skúmania primeranosti primeraného finančného zadostučinenia žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, v čom pociťoval porušenie svojich práv alebo povinností. Na podporu svojich tvrdení poukázal na rozhodnutia KS PO, sp. zn. 9Co/50/18, 9Co/36/20, OS Nové Mesto nad Váhom, sp. zn. 10C/44/17). Navrhol zrušenie rozsudku v ním napadnutej časti a vrátenie veci na súd prvej inštancie, alternatívne jeho zmenu spočívajúcu v zamietnutí žaloby aj vo zvyšnej časti za súčasného uplatnenia si trov konania.

4. Protistrana sa ku podanému odvolaniu nevyjadřila.

5. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má základné zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383, § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok je v prvom vyhovujúcom výroku vecne správny, čím boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 CSP). Iná situácie je pri napadnutom súvisiacom treťom výroku o trovách konanie, kde sú splnené podmienky pre jeho zmenu (§ 388 CSP).

6. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

7. Odvolací súd v odvolacom konaní tak posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietanými nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (ku tomu pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II.ÚS 78/05).

8. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie náležite aj odôvodnil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že sa žalovaný s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie nestotožňuje ešte neznamená, že závery v ňom obsiahnuté nie sú správne. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia konajúceho súdu prvej inštancie a v podrobnostiach naň poukazuje.

9. Nutné je potom konštatovať, že odvolateľ v podstate opakuje svoju prvoinštančnú argumentáciu a prezentuje posudzovaný súdny spor cez prizmu ním opakovane prezentovaného právneho názoru na vec. Polemizuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie a v reakcii naň vyvodzuje inú/odlišnú skutkovú a právnu súvislosť, na základe ktorej má za to, že žaloba žalobcu je nedôvodná.

10. V prejednáwanej veci je predmetom konania nárok žalobcu vyplývajúci z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

11. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1992 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

12. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

13. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.06.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

14. V tejto súvislosti zásadným je rozhodnutie NS SR, sp. zn. 3Cdo/31/2020 z 25.05.2022, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 3/2023: „Podmienka úspešného uplatnenia práva spotrebiteľa namietat' v konaní pred súdom porušenie práva alebo povinnosti (§ 3 ods. 5 veta tretia zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších zmien a doplnení a osobitnými predpismi), je splnená aj vtedy, keď súd v inom konaní konštatoval toto porušenie pri rozhodovaní o predbežnej otázke“.

15. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu primeraného finančného zadosťučinenia v celkovej výške 2.400,-Eur, pozostávajúcej z ôsmich samostatných nárokov, a to konkrétne sumy 300,-Eur za určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a sedemkrát sumy 300,-Eur z titulu siedmich neprijateľných zmluvných podmienok.

16. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní bolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Tvrdenie žalobcu o úspechu v základnom konaní bolo preukázané rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 20Csp/74/2022 – 89 z 11.11.2022, v ktorom bol úver zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu určený za bezúročný a bezpoplatkov a súčasne bolo určených sedem neprijateľných zmluvných podmienok z tejto zmluvy. Označený rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 29.12.2022.

17. Odvolací súd je toho názoru, že spotrebiteľ nie je povinný preukazovať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože Zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie nie len v prípade vzniku ujmy, ale už aj vtedy, keď mu ujma v nadväznosti na porušenie práva spotrebiteľa vzniknúť mohla. Samotné vyvolanie stavu žalovaným, na základe ktorého by žalobcom ako spotrebiteľom ujma mohla vzniknúť, je jedným z predpokladov na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Spotrebiteľ nie je povinný odôvodňovať vzniknutú ujmu a stav právnej neistoty, prípadne uvádzať iné skutočnosti týkajúce sa nároku na primerané finančné zadosťučinenie bezprostredne v konaní, v ktorom bolo vyslovené porušenie práva na ochranu spotrebiteľa. Pri posudzovaní predmetného nároku je potrebné podrobiť prieskumu a vyhodnotiť, či v danom zmluvnom vzťahu existovala už čo i len hrozba vzniku ujmy. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy.

18. Ani analogicky nemožno aplikovať ustanovenie § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka, keďže Zákon o ochrane spotrebiteľa žiadnu postupnosť satisfakčných prostriedkov neustanovuje a rovnako neustanovuje, že k právu na finančné zadosťučinenie za porušenie spotrebiteľského práva spôsobom, ktorým môže prívodiť ujmu spotrebiteľovi, je potrebná určitá intenzita.

19. Podľa rozhodnutia NS SR, sp. zn. 7Cdo/92/2021 z 30.06.2022: „Pre priznanie práva na zadosťučinenie spotrebiteľa, ktorý úspešne uplatnil na súde porušenie práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, je rozhodujúcim kritériom primeranosť požadovaného zadosťučinenia; jeho konkrétnu výšku určuje súd úvahou so zreteľom na okolnosti každého jednotlivého prípadu“.

20. Výška primeraného finančného zadosťučinenia podľa Zákona o ochrane spotrebiteľa spočíva teda na voľnej úvahe súdu, ktorá nemôže byť svojvoľná. Pri stanovení výšky treba vychádzať zo závažnosti porušenia práv, povinností, z okolností tak na strane žalobcu ako aj žalovaného, okolností, za ktorých došlo k porušeniu práv, povinností. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Základom pre určenie sumy peňažného zadosťučinenia je primeranosť a súd túto sumu určí na základe vlastnej úvahy. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky skutočnosti, ktoré viedli spotrebiteľa k podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

21. Kritériom kvantifikácie nároku by mali byť podľa odvolacieho súdu najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na sféru individuálnych preferencií spotrebiteľa, ako aj závažnosť porušenia práv spotrebiteľa. Konkrétna výška priznaného finančného zadosťučinenia musí zohľadňovať skutkové okolnosti danej veci a spĺňať požiadavku primeranosti.

22. Odvolací súd je zároveň toho názoru, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

23. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, ako už bolo vyššie uvedené, predpis neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia, ktorého výšku v súdnej veci správne súd prvej inštancie určil svojou, v rozhodnutí jednoznačne dostatočne identifikovanou úvahou (bod 9. a 10. napadnutého rozhodnutia).

24. Výskyt rozdielnych rozhodnutí v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva (viď m. m. nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2014). Rozhodnutia iného senátu toho istého odvolacieho súdu, na ktorý poukazoval odvolateľ a ani rozhodnutie okresného súdu nenapĺňajú atribúty pojmu ustálená rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít (R 71/2018). Nemajú ani horizontálnu záväznú silu pre senát prejednávajúci tento spor. Potom neexistuje zákonná prekážka, pre ktorú by senát prejednávajúci tento spor, nemohol nezdieľať názory vyslovené vo vyššie označených rozhodnutiach, a naopak, nemohol dať za pravdu názoru vysloveného v preskúmanom rozhodnutí súdu prvej inštancie, a to bez potreby bližšej reflexie na vyššie označené opačné názory, ak navyše názor súdu prvej inštancie vyjadrený v súdnej veci, s ktorým sa stotožňuje aj súd odvolací je podporený rozhodnutiami NS SR.

25. Preto odvolací súd podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP odvolaním žalovaného napadnutý I. vyhovujúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

26. Pokiaľ ide o výrok III. o trovách konania pred súdom prvej inštancie. Zásada úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň

časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobcu v takejto veci preto treba považovať za plne procesne úspešného, keďže mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Nárok na plnú náhradu trov konania sa priznáva iba z prisúdenej sumy, čo treba vyjadriť vo výroku rozsudku (ku tomu pozri napr. KS TT, sp. zn. 10Co/191/2017, KS PO, sp. zn. 12Co/53/2018, 12CoCsp/8/2021 a mnohé iné, Veľký komentár CSP, C.H.Beck, str. 926). Okrem toho, výrok o nároku na náhradu trov konania musí byť formulovaný tak, že v ňom musí byť uvedené nielen kto a komu má zaplatiť náhradu trov konania ale musí v ňom byť uvedená aj formulácia, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením. Len takouto formuláciou výroku o náhrade trov konania bude splnená požiadavka zákona, aby rozhodnutie súdu o nároku na náhradu trov konania v spojení s rozhodnutím o výške tejto náhrady bolo vykonateľné, teda aby bolo spôsobilým exekučným titulom pre prípadné vynútenie ním uloženej povinnosti (pozri, NS SR, sp. zn. 6Cdo/222/2016).

27. Súd prvej inštancie síce správne priznal žalobcovi plnú náhradu trov prvoinštančného konania vychádzajúc z toho, že jej výška výlučne závisela od jeho úvahy, no vo výroku opomenul uviesť, že táto plná náhrada patrí žalobcovi iba z prisúdenej sumy a kto a ako o výške priznanej náhrady rozhodne. Preto odvolací súd postupom podľa § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. o trovách konania tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

28. V odvolacom konaní žalovaný nebol úspešný. Naopak fakticky plne úspešný bol žalobca, ktorému vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca bol v odvolacom konaní pasívny, k odvolaniu sa nevyjadril, náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnil, a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nelogické, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

29. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).